

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247903

อิทธิพลที่แปรปรวนของภาวะรัฐที่ได้รับความรู้ดีของผู้อื่น และอิทธิพลที่แปรปรวนกับขอบเขตต่อ
อิทธิพลการสนับสนุนจากครอบครัวและสภาพการแบ่งปันที่คาดการณ์เพื่อความสำเร็จ
และการนำผลผลิต

นางสาวชรีมา ไชยธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600852506

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247903

อิทธิพลตัวแปรส่งผ่านของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น และอิทธิพลตัวแปรกำกับของเพศต่อ
อิทธิพลการสนับสนุนจากครอบครัวและสภาพการแข่งขันทางการเรียนต่อความก้าวร้าว
และการช่วยเหลือ

นางสาวสรียา ไชติธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 1 7 8 1 3 6 1 3 8

MEDIATING EFFECTS OF EMPATHY AND MODERATING EFFECTS OF GENDER ON
EFFECTS OF FAMILY SUPPORT AND COMPETITIVE ACADEMIC ENVIRONMENT ON
AGGRESSION AND HELPING

Miss Sareeya Chotitham

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อิทธิพลตัวแปรส่งผ่านของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น
และอิทธิพลตัวแปรกำกับของเพศต่ออิทธิพลการสนับสนุน
จากครอบครัวและสภาพการแข่งขันทางการเรียนต่อความ
ก้าวร้าวและการช่วยเหลือ

โดย

นางสาวสรียา ไชติธรรม

สาขาวิชา

จิตวิทยาสังคม

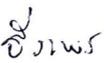
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร. อภิชนา ไชยวุฒิกถกรณวัฒน์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

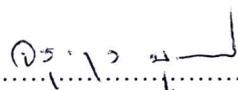
 คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัคนางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพร อุวรรณโณ)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร. อภิชนา ไชยวุฒิกถกรณวัฒน์)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัคนางค์ มณีศรี)

 กรรมการ
(อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงศ์)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย)

สรียา ไชติธรรม : อิทธิพลตัวแปรส่งผ่านของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น และอิทธิพลตัวแปรกำกับของเพศต่ออิทธิพลการสนับสนุนจากครอบครัวและสภาพการแข่งขันทางการเรียนต่อความก้าวร้าวและการช่วยเหลือ. (MEDIATING EFFECTS OF EMPATHY AND MODERATING EFFECTS OF GENDER ON EFFECTS OF FAMILY SUPPORT AND COMPETITIVE ACADEMIC ENVIRONMENT ON AGGRESSION AND HELPING) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ดร. อภิชนา ไชยวุฒิกมลวานิช, 170 หน้า.

247903

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนจากครอบครัวและสภาพการแข่งขันทางการเรียนต่อความก้าวร้าวและการช่วยเหลือ โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน และศึกษาอิทธิพลกำกับของเพศต่อความก้าวร้าวและการช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นิสิตนักศึกษา จำนวน 1,020 คน เป็นเพศชาย 510 คน และเพศหญิง 510 คน ทำมาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัว มาตรวัดสภาพการแข่งขันทางการเรียน มาตรวัดการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น มาตรวัดความก้าวร้าว และมาตรวัดการช่วยเหลือ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวในกลุ่มเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
2. การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวทั้งในเพศชายและเพศหญิง โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
3. การสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อการช่วยเหลือทั้งในเพศชายและเพศหญิง โดยการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
4. สภาพการแข่งขันทางการเรียนมีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวทั้งในเพศชายและเพศหญิง โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
5. สภาพการแข่งขันทางการเรียนมีอิทธิพลต่อการช่วยเหลือทั้งในเพศชายและเพศหญิง โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม.....

ลายมือชื่อนิสิต..... สรียา ไชติธรรม

ปีการศึกษา 2553.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก..... อภิชนา

5178136138 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEYWORDS : FAMILY SUPPORT / COMPETITIVE ACADEMIC ENVIRONMENT /
EMPATHY / AGGRESSION / HELPING

SAREEYA CHOTITHAM : MEDIATING EFFECTS OF EMPATHY AND
MODERATING EFFECTS OF GENDER ON EFFECTS OF FAMILY SUPPORT
AND COMPETITIVE ACADEMIC ENVIRONMENT ON AGGRESSION AND
HELPING. THESIS ADVISOR : APITCHAYA CHAIWUTTİKORNWANICH,
Ph.D., 170 pp.

247903

The purposes of this research were to study the mediating effects of empathy and moderating effects of gender on effects of family support and competitive academic environment on aggression and helping. Participants were 1,020 undergraduate students, 510 males and 510 females, completed measures of family support, competitive academic environment, empathy, aggression, and helping.

The results are as follows:

1. Family support has the effects on aggression in the female group ($p < .001$).
2. Family support has the effects on aggression mediated by empathy in the male and the female groups ($p < .001$).
3. Family support has the effects on helping mediated by empathy in the male and the female groups ($p < .001$).
4. Competitive academic environment has the effects on aggression mediated by empathy in the male and the female groups ($p < .001$).
5. Competitive academic environment has the effects on helping mediated by empathy in the male and the female groups ($p < .001$).

Field of Study : Social Psychology

Student's Signature Sareeya Chotitham.

Academic Year : 2010

Advisor's Signature Apitchaya

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีด้วยความเมตตากรุณาและความปรารถนาดีอย่างสูงของ ดร. อภิขญา ไชยวุฒิกถกรณวณิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ แก่ทีมงานของผู้วิจัย รวมทั้งเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และสนับสนุนด้านการเรียนมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ อาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคณางค์ มณีศรี รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ ที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคณางค์ มณีศรี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลจากนิสิต

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย เป็นอย่างสูง ที่ถ่ายทอดความรู้ทางด้านสถิติและการวิจัยเป็นอย่างดี ทำให้ผู้วิจัยที่ไม่เคยขึ้นชอบการเรียนสถิติมาก่อน กลับมาสนใจและรักการเรียนสถิติ รวมทั้งได้ให้โอกาส ให้การสนับสนุนทางการเรียน และคำปรึกษาที่มีค่าอันอย่างยิ่ง ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาระดับปริญญาโทมาบัดนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ทรงยศ นาคอริยะกุล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ อาจารย์หยกฟ้า อิศรานนท์ คุณธันยธร อนันตวิโรจน์ คณะจิตวิทยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กันยรัตน์ กลัมพากร คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์อภิขญา เร็ยรรวกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และคุณเพิ่มพูน สานิชวรรณกุล ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในชั้นเรียน

ขอขอบคุณ คุณกณิกนันท์ ศรีวัลลภ คุณธนวัต ปุณยกนก อาจารย์ชนัดดา ภูงษ์ทอง อาจารย์พีระพงษ์ วงศ์อุปราช และอาจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ คอยให้คำปรึกษาด้านการเรียนและด้านอื่นๆ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ คุณภัทรา พิทักษานนท์กุล เพื่อนรักที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณเพื่อนๆ และพี่ๆ คณะจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และคอยห่วงใยเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณประไพรัตน์ ชัยเทวะกุล และเพื่อนๆ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณพ่อ คุณลุง คุณป้า น้องชาย และเพื่อนรักทุกๆ ท่าน ที่ดูแลเอาใจใส่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี และให้การสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ เรื่องเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม.....	4
การสนับสนุนจากครอบครัว.....	6
สภาพการแข่งขันทางการเรียน.....	12
การรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น.....	17
ความก้าวร้าว.....	21
การช่วยเหลือ.....	26
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	30
ขอบเขตของการวิจัย.....	31
ตัวแปรในการวิจัย.....	31
สมมติฐานวิจัย.....	31
คำจำกัดความในงานวิจัย.....	32
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	33
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
กลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
มาตรวัดการสนับสนุนจากครอบครัว.....	36

	หน้า
มาตรฐานสภาพการแข่งขันทางการเรียน.....	37
มาตรฐานการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น.....	38
มาตรฐานความก้าวร้าว.....	40
มาตรฐานการช่วยเหลือ.....	42
วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	44
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตรงโมเดลเชิงสาเหตุของความก้าวร้าวและการ ช่วยเหลือ	56
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างเพศ.....	70
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย.....	79
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก.....	94
ภาคผนวก ข.....	99
ภาคผนวก ค.....	103
ภาคผนวก ง.....	105
ภาคผนวก จ.....	108
ภาคผนวก ฉ.....	113
ภาคผนวก ช.....	117
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	170

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คะแนนการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นโดยเฉลี่ย จำแนกตามเพศและชั้นปีการศึกษาของ Newton และคณะ (2008).....	14
2	ตัวอย่างของความก้าวร้าวประเภทต่างๆ และการแสดงออก.....	22
3	จำนวนของเพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะ และมหาวิทยาลัยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในชั้นพัฒนามาตร.....	35
4	ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	48
5	คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในกลุ่มเพศชาย (N = 510).....	50
6	คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในกลุ่มเพศหญิง (N = 510).....	51
7	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝงภายในและตัวแปรแฝงภายนอกระหว่างกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิง.....	52
8	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ระหว่างกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิง.....	55
9	เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 14 ตัวแปร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มเพศชาย (n=510).....	57
10	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดตัวแปรแฝงในโมเดลสมมติฐานของงานวิจัยกลุ่มเพศชาย.....	59
11	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมอิทธิพลในกลุ่มเพศชาย.....	61
12	เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 14 ตัวแปร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มเพศหญิง (n=510).....	65
13	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดตัวแปรแฝงในโมเดลสมมติฐานของงานวิจัยกลุ่มเพศหญิง.....	66
14	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมอิทธิพลในกลุ่มเพศหญิง.....	68

ตารางที่	หน้า	
15	ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลสมมติฐานงานวิจัยระหว่างกลุ่มเพศชาย (กลุ่ม 1) และกลุ่มเพศหญิง (กลุ่ม 2).....	72
16	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดตัวแปรแฝงในโมเดลสมมติฐานของงานวิจัยกลุ่มเพศชายที่มีรูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยนระหว่างเพศ.....	73
17	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดตัวแปรแฝงในโมเดลสมมติฐานของงานวิจัยกลุ่มเพศหญิงที่มีรูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยนระหว่างเพศ.....	74
18	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมอิทธิพลในกลุ่มเพศชายที่มีรูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยนระหว่างเพศ.....	75
19	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมอิทธิพลในกลุ่มเพศหญิงที่มีรูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยนระหว่างเพศ.....	76

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โมเดลการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวที่ส่งผลต่อโรคซึมเศร้า โดยมีเปอร์เซ็นต์การเข้าใกล้การจัดการปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่านของ Blankfeld และ Holahan (1996).....	9
2	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสภาพแวดล้อมในครอบครัว ความก้าวร้าวในโรงเรียน โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น และตัวแปรแฝงอื่นๆเป็นตัวแปรส่งผ่านของ Lopez และคณะ (2005).....	10
3	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสภาพแวดล้อมในครอบครัว และสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวในโรงเรียน ของ Lopez และคณะ (2005).....	11
4	องค์ประกอบของการสนับสนุนจากครอบครัว.....	12
5	คะแนนการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นโดยเฉลี่ย จำแนกตามเพศ ชั้นปี การศึกษา และสาขาวิชาของคะแนนการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นโดยเฉลี่ย จำแนกตามเพศและชั้นปีการศึกษาของ Newton และคณะ (2008).....	15
6	คะแนนการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นโดยเฉลี่ยในแต่ละชั้นปีการศึกษาของ Sherman และ Cramer (2005).....	16
7	โมเดลเชิงสาเหตุการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นผู้อื่น พฤติกรรมแก๊งเพื่อน และพฤติกรรมปกป้องผู้อื่นของ Gini และคณะ (2007).....	19
8	องค์ประกอบของการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น.....	20
9	การวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบของมาตรวัด global aggression ของ Bryant และ Smith (2000).....	24
10	องค์ประกอบของความก้าวร้าว.....	26
11	องค์ประกอบของการช่วยเหลือ.....	27
12	โมเดลเชิงสาเหตุของความผูกพันครอบครัวและเพื่อนที่ส่งผลต่อความก้าวร้าว การช่วยเหลือ และการเห็นคุณค่าในตน โดยมีการรู้ซึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นตัวแปรส่งผ่านของ Laible และคณะ (2004).....	29

ภาพที่		หน้า
13	โมเดลกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	30
14	โมเดลสมมติฐานวิจัย.....	32
15	วิธีการเก็บข้อมูล.....	45
16	โมเดลเชิงสาเหตุของความก้าวร้าวและการช่วยเหลือในกลุ่มเพศชาย.....	62
17	โมเดลเชิงสาเหตุของความก้าวร้าวและการช่วยเหลือในกลุ่มเพศหญิง.....	69
18	โมเดลเชิงสาเหตุของความก้าวร้าวและการช่วยเหลือที่มีรูปแบบโมเดลไม่ แปรเปลี่ยนระหว่างเพศ แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์.....	77